

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
LINO FARRUGIA SACCO**

Seduta tas-27 ta' Novembru, 2012

Citazzjoni Numru. 1158/2007

Avukat Dottor Joseph Zammit McKeon u b'nota tas-16 ta' Marzu, 2009 assumma l-atti bhala prokuratur Dottor Raymond Zammit u b'nota ta' l-24 ta' Novembru, 2009 Dottor Kevin Camilleri Xuereb assumma l-atti flok Dottor Ray Zammit bhala mandatarju specjali ta' l-assenti Ahmed Shekeb Salem

VS

Laferla Insurance Agency Limited li maghha nghaqdet is-socjeta` Laferla Insurance Brokers Limited

Il-Qorti,

A. RIKORS:

Rat ir-rikors ta' l-Avukat Dottor Joseph Zammit McKeon bhala mandatarju specjali ta' l-assenti Ahmed Shekeb Salem li permezz tieghu espona:

Kopja Informali ta' Sentenza

1. L-esponent huwa mandatarju specjali tal-assenti Ahmed Shekeb Salem skond l-annessa prokura markata Dok. ZM1;
2. Bis-sahha ta' sentenza moghtija fis-26 ta' Jannar 2005 mill-Qorti tal-Ewwel Istanza tal-Kajr tat-Tramuntana fl-Egittu [Bench (40) Commercial] fil-kawza bin-Nru. 1998/40 (Dok. ZM2), is-socjeta` intimata giet ikkundannata thallas lir-rikorrent *nomine* s-somma ta' sittax-il elf liri Maltin (Lm16,000) bl-imghax legali ta' hamsa fil-mija (5%) b'effett mid-data tas-sentenza sad-data ta' l-effettiv pagament flimkien mal-ispejjes legali;
3. Bis-sahha ta' sentenza moghtija fis-27 ta' Frar, 2006 mill-Qorti tal-Appell tal-Kajr fl-Egittu [Commercial Circuit No. 64] fl-istess kawza (Dok. ZM3) kien konfermat li s-socjeta` intimata kellha thallas lir-rikorrent *nomine* s-somma ta' sittax-il elf liri Maltin (Lm16,000) bl-imghax legali ta' hamsa fil-mija (5%) b'effett mid-data tas-sentenza ta' l-Ewwel Istanza u cioe' mis-26 ta' Jannar, 2005 sad-data tal-effettiv pagament bl-ispejjes;
4. Bis-sahha ta' sentenza moghtija fl-10 ta' Mejju, 2007, il-Qorti ta' Kassazzjoni tal-Kajr fl-Egittu cahdet l-appell tas-socjeta` intimata mis-sentenza tal-Qorti ta' l-Appell tal-Kajr tas-27 ta' Frar, 2006 (Dok. ZM4 u ZM5);
5. Is-sentenza tal-Qorti ta' Kassazzjoni tal-Kajr giet moghtija minn qorti kompetenti u saret gudikat.

Ir-rikorrent *nomine* talab lill-Qorti:

1. A tenur tal-Art.826 tal-Kap.12 tal-Ligijiet ta' Malta, tordna l-esekuzzjoni f'Malta tas-sentenza moghtija fl-10 ta' Mejju, 2007 mill-Qorti ta' Kassazzjoni tal-Kajr fl-Egittu fejn kien michud l-appell tas-socjeta` intimata mis-sentenza tal-Qorti ta' l-Appell tal-Kajr tas-27 ta' Frar, 2006 fejn is-socjeta` intimata giet ikkundannata thallas lir-rikorrent *nomine* s-somma ta' sittax-il elf (Lm16,000) [EUR37,269.97] bl-imghax legali ta' hamsa fil-mija (5%) b'effett mis-26 ta' Jannar, 2005 oltre l-ispejjes.

Bl-ispejjes u bl-imghax legali kontra s-socjeta` intimata li giet ingunta ghas-subizzjoni.

Rat il-lista ta' xhieda u d-dokumenti prezentati mir-rikorrent *nomine*.

B. RISPOSTA:

Rat ir-risposta tas-socjeta` intimata li biha esponiet:

1. Illi fl-ewwel lok l-attur *nomine* ghandu jipprova l-korretteza u l-validita` tad-dokumenti kollha ezebiti minnu (l-originali bl-Gharbi u t-traduzzjonijiet bl-Ingliż) bl-eccezzjoni tad-Dokumenti ZM1;

2. Illi fit-tieni lok ma jirrizultax illi s-sentenza vantata mill-attur *nomine* giet effettivament ottenuta kontra s-socjeta` konvenuta odjerna billi s-socjeta` konvenuta ma tidher imkien li giet korrettament indikata f'dawk il-proceduri. Din l-eccezzjoni ma tirrigwardax biss is-sempli isem ta' socjeta` izda qeghda tigi sollevata ghaliex fl-epoka rilevanti kienet topera **bhala agent ta' assikurazzjoni**, socjeta` ohra bl-isem Laferla Insurance Agency Limited u ma huwix car kontra liema minn dawn iz-zewg kumpaniji (illi l-ebda wahda minnhom ma tista' tkun legittimu kontradittur) kienu indirizzati t-talbiet tal-mandant tal-attur;

3. Illi s-sentenza tal-10 ta' Mejju, 2007 illi taghha qeghda tintalab l-ezekuzzjoni jidher illi sempliciment cahdet l-appell maghmul kontra sentenza precedenti u kienet dik is-sentenza precedenti li kienet effettivament ordnat il-hlas minghand is-socjeta` konvenuta f'dik il-kawza. Ghalhekk u skond id-dritt Malti (illi bhala l-*lex fori* hija dik esklussivament applikabbli ghal dawn il-proceduri) is-sentenza tal-10 ta' Mejju, 2007 ma tistax *per se* tigi ezegwita hlief biss in kwantu ordnat il-hlas ta' mitejn lira Egizzjana bhala drittijiet u t-telf tal-malliverija gudizzjarja (*bail*);

4. Illi skond il-gurisprudenza taghna, il-Qrati lokali ma jistghux jaghrfu sentenza ta' tribunal esteru fejn

dik is-sentenza ma taghrafx effett legittimu tal-ligi Maltija. Fil-kaz odjern, jidher illi fid-decizjoni li taghha qeghda tintalab l-ezekuzzjoni f'din l-istanza, gew injorati ghal kollox diversi principji ta' dritt Malti li huma rikonoxxuti universalment fil-kummerc ta' l-assigurazzjoni u li kienu jirregolaw il-polza ta' assikurazzjoni illi wasslet ghall-pretenzjoni odjerna attrici. Dawn il-principji jinkludu:

i. Illi l-*insurance broker* ghandu funzjoni u reponsabilita` legali ghal kollox diversi mill-*insurer* ossija l-assikuratur. Is-socjeta` konvenuta operat biss bhala *broker* u f'din il-kapacita wasslet biex il-mandant ta' l-attur (Ahmed Salem) kiseb polza tal-assikurazzjoni mahruga mit-terzi, senjatament is-socjeta` assikuratrici Middlesea Insurance plc (allura Middlesea Insurance Company Limited) *tramite* l-agent taghha. Madandakollu u bi ksur ta' dan il-principju, is-socjeta` konvenuta giet ikkundannata thallas that dik il-polza ta' assikurazzjoni miksuba bl-intervent taghha s-somma li (anke kieku l-*claim* ta' l-attur kien legittimu – illi ma kienx) kienet tkun pagabbli mill-assikuratur;

ii. Illi l-assikurat taht polza ta' assikurazzjoni jrid jippossjedi *insurable interest* fil-hwejjeg danneggjati billi polza ta' assikurazzjoni hija mahsuba biex taghmel tajjeb ghat-telf subit mill-assikurat fil-patrimonju tieghu u mhux biex l-assikurat jigi arrikat bit-telf kopert that il-polza. Irrizulta illi l-oggetti li gew mitlufa jew misruqa mill-mandant ta' l-attur ma kienux jappartjenu lilu izda kienu jappartjenu lill-Gvern tal-Egittu u li *di piu`*, l-istess mandant ta' l-attur kien thallas is-somma ta' 1695 Egyptian Pounds minghand Egypt Air bhala kumpens *in parte* tat-telf subit minnu, liema somma kellha ghalhekk tigi minnu ddikjarata lill-assikuraturi tieghu u eventwalment ridotta minn kull kumpens talvolta pagabbli lilu;

iii. Illi l-assikurat ghandu jimxi b'*umberrimae fidei* fir-rigward ta' l-assikuratur tieghu u l-obbligu tieghu tal-harsien ta' l-oggetti assikurati huwa wkoll kwalifikat minn dan id-dmir generali. Irrizulta li l-oggetti mitlufa ngarru fil-*hold* tal-ajruplan u mhux f'idejn il-mandat ta' l-attur bhala *hand luggage*;

5. Illi d-disposizzjonijiet ta' l-Artikolu 826 tal-Kapitolu 12 ma ghandhomx isehhu fir-rigward tas-sentenza li taghha qeghda tintalab l-ezekuzzjoni ghaliex dik is-sentenza tista' tkun attakkata ghal ragunijiet imsemmija fis-subincizi (a), (d), (e), (i) u (l) tal-Artikolu 811;

6. Illi wkoll d-disposizzjonijiet ta' l-Artikolu 826 tal-Kapitolu 12 ma ghandhomx isehhu fir-rigward tas-sentenza illi taghha qeghda tintalab l-ezekuzzjoni ghaliex is-sentenza fiha disposizzjonijiet kuntrarji ghall-ordni pubbliku u ghal-ligi pubblika interna ta' Malta;

7. Salvi eccezzjonijiet ohra.

Rat id-dikjarazzjoni u l-lista tax-xhieda prezentati mis-socjeta` intimata.

Rat l-atti kollha tal-kawza.

Semghet lix-xhieda bil-gurament.

Semghet l-abili difensuri.

Ikkunsidrat

C. PROVI:

Xehedet Judith Galea, *Chief Executive Officer* mal-Allcare Insurance Agency u semmiet li fl-1997 l-Allcare kienet agent ta' MiddleSea Insurance u ta' l-assikurazzjoni generali. Semmiet li fil-polza in kwistjoni kienu gew avvicinati minn Laferla Insurance Brokers b'dan ir-riskju u ahna kitbuh ghan-nom tal-MiddleSea Insurance. Laferla Insurance kienu *brokers* izda mhux agenti. Semmiet li kien hemm kawza l-Egittu u kienu jafu biha u min-naha tal-MiddleSea appuntaw l-avukati taghhom biex jirraprezentawhom fl-Egittu. Huma kienu gew avzati bil-kawza minn Laferla Insurance Brokers. Qalet li kemm Laferla kif ukoll il-MiddleSea kienu partijiet f'dik il-kawza u qabbd u avukati Egizjani biex jiddefendu l-interessi taghhom.

Xehed Patrick Muscat, *Claims Manager* ma' MiddleSea Insurance u semma li l-polza giet mahruqa minn AllCare Insurance Agency Limited bhala agenti ta' MiddleSea tramite Laferla Insurance Brokers. Ir-rwol ta' Laferla Insurance Brokers kien bhala *brokers* li jagixxu f'isem il-klijent. Semma li Ahmed Salem ma giex imhallas ta' l-oggetti li naqsu li hu kien pogga fil-*hold* ta' l-ajruplan, principalment minhabba nuqqas ta' *insurable interest*, minhabba li skond korrisondenza tieghu stess l-oggetti kienu tal-Gvern jew Armata Egizzjana. Kien anke ma pprovdilhomx *supporting documentation* u dettalji ta' l-*equipment*. Semma li MiddleSea Insurance kienet qabddet avukat fl-Egittu ghalkemm din ma kenitx involuta direttament ghax in-notifiki jidhru li hargu kollha fuq Laferla Insurance Brokers. AllCare Insurance kienet avzathom bhala l-principali taghha. Hu kien fehem li Laferla Insurance Agency ircevev l-atti u ghaddewhom lil AllCare. Laferla qatt ma setghu jhallsu ghax huma kienu *brokers* u jekk setghu jhallsu kienu l-AllCare bhala agenti jew il-MiddleSea.

Gie prezentat affidavit ta' Robert Baldacchino *General Manager* ta' Laferla Insurance Agency Limited li semma li fl-1 ta' Jannar, 1999 l-istess socjeta` giet amalgamata mas-*sister company* taghha, Laferla Insurance Agency Limited. Ikkonferma li Laferla Insurance Brokers Limited kienet il-*broker* tal-mandant ta' l-attur. Semma li mill-1992 l-kumpanija kienet qed tahdem bhala *insurance broker* u ma kenitx topera bhala agent sakemm giet iffurmata kumpanija gdida bhala Laferla Insurance Agency Limited. Meta f'Awissu tas-sena 1997, cioe` meta nharget il-polza ta' assikurazzjoni lill-mandant tal-attur Ahmed Selim, kien hemm f'operazzjoni zewg kumpanniji ta' assikurazzjoni bl-isem Laferla, cioe` Laferla Insurance Brokers Limited (C6761) (illi kienet topera bhala *broker* u kienet tqieghed ir-riskju tal-klienti taghha ma' diversi assikuraturi) u Laferla Insurance Agency Limited (C14529) (illi kienet topera bhala agent ta' sindikati ta' *Lloyds* u ta' PPP). Fl-1 ta' Jannar 1999, iz-zewg kumpanniji Laferla Insurance Agency Limited u Laferla Insurance Brokers Limited gew amalgamati f'kumpannija wahda li bdiet topera biss bhala

Kopja Informali ta' Sentenza

insurance agent taht l-isem ta' Laferla Insurance Agency Limited.

Il-kawza li saret fil-Qrati Egizzjani minn Ahmed Selim kienet kontra s-socjeta` Laferla Insurance Company Limited - li qatt ma ezistiet. Semma li Laferla Insurance Brokers Limited qatt ma setghet tirrapprezenta principal jew wisq anqas titqies bhala assikuratur f'poloz mahruga bl-intervent taghha jew kawza kontra Laferla Insurance Agency Limited illi kienet verament topera bhala agent ta' assikuraturi izda mhux tas-socjeta` MiddleSea Insurance Company Limited illi kienet harget il-polza lil Ahmed Selim.

Salem inhariglu *Cover Note* biex jinxurja *Communications Equipment/System* f'Awissu 1997 u dan minn Laferla Insurance Brokers Limited pero` li turi li r-riskju tieghu gie assigurat ma' MiddleSea Insurance Co. Ltd. through Allcare Insurance Agency Limited (Dokument RB3), u ghalhekk kien car li l-polza kienet qeghda tinhareg mis-socjeta` MiddleSea Insurance Co. Ltd. permezz ta' l-agent taghha Allcare Insurance Agency Limited, bl-intervent (bhala *broker*) tas-socjeta` Laferla Insurance Brokers Limited.

Semma li l-*Cover Note* turi li l-apparat li kien inxurjat kellu jittiehed minn Mr. Ahmed Selim bhala "Accompanied Luggage on Flight No. MS636". F'Settembru 1997 gew infurmati minn Mr. Ahmed Selim li hu ried jaghmel *claim* taht l-*insurance* tieghu ghax il-*luggage* tieghu kien intilef waqt il-vjagg tieghu minn Malta ghal Cairo. Kienu nfurmaw lil Allcare Insurance Agency Limited. Peress li kien hemm certu aspetti ta' din il-*claim* li minhabba fihom il-principal taghhom (cioe` l-MiddleSea Insurance Co. Ltd.) ried jirriserva l-pozizzjoni tieghu, ma sarx il-hlas.

Sussegwentement Mr. Ahmed Selim fetah kawza fil-qorti ta' Cairo kontra Laferla Insurance Company Limited. B'din il-kawza gew infurmati Allcare Insurance Agency Limited u MiddleSea Insurance plc u li gie deciz li jigi appuntat avukat egizzjan biex jiddefendi dan il-kaz fl-Egittu bl-ispejjes legali jithallsu kollha mill-MiddleSea Insurance plc.

Semma li kienu gew notifikati huma cioe` Laferla Insurance Agency Limited izda ovvjament kienet Laferla Insurance Company meta Company ma kenitx tezisti. Semma kif peres l I-principal kienet il-MiddleSea huma ma setghu jiehd u ebda decizjoni barra minn dik tal-principal ghax il-*principal security* kienet il-MiddleSea.

Mal-avukat taghhom, iffirma din il-*power of attorney* kif rikjest mill-avukat Egizzjan li kien qed jiddefendi l-kawza. Gie suggerit lilu li l-*MiddleSea* ghamlet *power of attorney* indipendenti minnhom u qal illi jista' jkun.

D. KUNSIDERAZZJONIJIET:

D1 Fatti fil-qosor:

It-talba f'din il-kawza hija biex il-proceduri jwasslu biex gudikat moghti fl-esteru (mill-qrati ta' l-Egittu) jigi rikonoxxut minn din il-Qorti fil-gurisdizzjoni territorjali taghha u eventwalment ezegwit fl-istess territorju.

D2. Il-ligijiet rilevanti:

Illi fit-22 ta' April, 2008 is-socjeta` intimata talbet li:

“tressaq il-provi taghha dwar l-ewwel hames (5) eccezzjonijiet permezz ta' affidavits jew xorta ohra kif ordnat mill-Qorti fi zmien illi jigi stabbilit appozitament mill-Qorti.”

Fit-18 ta' Gunju, 2008 il-Qorti ordnat li f'dan l-istadju l-partijiet jaghmlu provi limitatament ghal dak imsemmi fil-paragrafu 4 u 5 tar-risposta minghajr ma wiehed jidhol fil-mertu tal-kawza.

Izda fit-28 ta' Marzu, 2011 (fol 218) il-partijiet qablu li l-provi ma jkunux limitati ghar-raba' u hames eccezzjoni izda jsiru fuq kollox.

L-ezekuzzjoni ta' sentenzi ta' Tribunali ta' pajjizi barra minn Malta huwa regolat ukoll mill-Kap 12 art 825A *et. Infatti* dan jirreferi ghar-Regolamenti ta' l-Unjoni Ewropea li jipprovdu li dwar affarijiet regolati taht dan it-Titolu,

b'mod li jkun differenti milli hemm f'dan it-Titolu, dawk ir-regolamenti għandhom jipprevalixxu, u d-disposizzjonijiet ta' dan it-Titolu għandhom biss japplikaw meta ma jkunux inkonsistenti mad-disposizzjonijiet ta' dawk ir-regolamenti jew f'affarijiet li ma jaqgħux fl-ambitu ta' dawk ir-regolamenti.

“826. Bla ħsara tad-disposizzjonijiet tal-Att dwar l-Esekuzzjoni Reċiproka ta' Sentenzi ta' Tribunali Ingliżi, is-sentenzi mogħtija minn qorti kompetenti ta' pajjiż barra minn Malta, u li jkunu saru għudikat, jistgħu jiġu esegwiti mill-qorti kompetenti ta' Malta, bħas-sentenzi mogħtija f'Malta, fuq rikors b'talba biex tiġi ordnata l-esekuzzjoni ta' dawk is-sentenzi.”

Il-Qorti għandha tezamina l-affarijiet kif dispost fl-artikolu 827(1) li jipprovdi:

“827 (1) Id-disposizzjonijiet tal-artikolu li jiġi minnufih qabel dan ma għandhomx iseħħu:

(a) jekk is-sentenza li tagħha tintalab l-esekuzzjoni tista' tkun attakkata għal xi waħda mir-raġunijiet imsemmija fl-artikolu 811;

(b) f'każ ta' sentenza mogħtija fil-kontumacia, jekk il-partijiet ma kienux kontumaci skont il-liġi barranija;

(c) jekk is-sentenza fiha xi disposizzjonijiet kuntrarji għall-ordni pubbliku jew għal-liġi pubblika interna ta' Malta.”

Dan iwassal għall-fatt li s-socjeta` konvenuta hija prekluzata milli ggib provi fil-mertu peress li l-mertu għa jinsab trattat u deciz fil-kawza li saret l-Egittu, liema kawza kienet finalment deciza. Għalhekk id-difiza tas-socjeta` konvenuta għall-azzjoni attrici hija determinata specificament bl-artikolu 827 tal-Kap 12 fuq imsemmi.

D3. Ir-raba' eccezzjoni:

Illi r-raba eccezzjoni tas-socjeta` intimata tghid hekk:-

“Skond il-gurisprudenza tagħna, il-Qorti lokali ma jistgħux jagħrfu sentenza ta' tribunal esteri fejn dik is-sentenza ma tagħrafx effett legittimu tal-liġi Maltija. Fil-kaz odjern,

jidher illi fid-decizjoni li taghha qeghda tintalab l-ezekuzzjoni f'din l-istanza, gew injorati ghal kollox diversi principji ta' dritt Malti illi huma rikonoxxuti universalment fil-kummerc ta' l-assigurazzjoni u li kienu jirregolaw il-polza ta' assikurazzjoni illi wasslet ghall-pretensjoni odjerna attrici. Dawn il-principji jinkludu:-

- i. Illi *l-insurance broker* ghandu funzjoni u responsabilita` legali ghal kollox diversi mill-*insurer* ossija l-assikuratur. Is-socjeta' konvenuta operat biss bhala *broker* u f'din il-kapacita' wasslet biex il-mandant tal-attur (Ahmed Salem) kiseb polza tal-assikurazzjoni mahruga mit-terzi, senjatament is-socjeta' assikuratrici *Middlesea Insurance plc* (allura *Middlesea Insurance Company Limited*) *tramite* l-agent taghha. Madanakollu u bi ksur ta' dan il-principju, is-socjeta' konvenuta giet ikkundannata thallas taht dik il-polza ta' assikurazzjoni miksuba bl-intervent taghha s-somma illi (anke kieku il-*claim* tal-attur kien legittimu - illi ma kienx) kienet tkun pagabbli mill-assikuratur;
- ii. Illi l-assikurat taht polza ta' assikurazzjoni jrid jippossjedi *insurable interest* fil-hwejjeg danneggjati billi polza ta' assikurazzjoni hija mahsuba biex taghmel tajjeb ghat-telf subit mill-assikurat fil-patrimonju tieghu u mhux biex l-assikurat jigi arrikat bit-telf kopert taht il-polza. Irrizulta illi l-oggetti illi gew mitlufa jew misruqa mill-mandant tal-attur ma kienux jappartjenu lilu izda kienu jappartjenu lill-Gvern tal-Egittu u li di piu', l-istess mandant tal-attur kien thallas is-somma ta' 1695 *Egyptian Pounds* minghand *Egypt Air* bhala kumpens *in parte* tat-telf subit minnu, liema somma kellha ghalhekk tigi minnu ddikjarata lill-assikuraturi tieghu u eventwalment ridotta minn kull kumpens talvolta pagabbli lilu;
- iii. Illi l-assikurat ghandu jimxi b' *umberrimae fidei* fir-rigward tal-assikuratur tieghu u l-obbligu tieghu tal-harsien tal-oggetti assikurati huwa wkoll kwalifikat minn dan id-dmir generali. Irrizulta li l-oggetti mitlufa ingarru fil-*hold* tal-ajruplan u mhux f'idejn il-mandant tal-attur bhala *hand luggage*."

Bazikament is-socjeta` intimata qed tikkontendi li l-Qorti ghandha tichad it-talbiet attrici minhabba li l-Qrati Maltin ma jistghux jaghrfu sentenza ta' Tribunal esteru fejn dik is-sentenza ma taghrafx effett legittimu tal-ligi Maltija. Tinsisti li gew injorati specjalment tliet kuncetti ossija:

- a) *insurance broker* ma tistax tigi kundannata thallas u tinzamm responsabbli taht polza ta' l-assikurazzjoni;
- b) li l-persuna li titlob taht polza ta' assikurazzjoni trid tipossjedi *insurable interest*; u
- c) li huwa dejjem necessarju li taht polza ta' assikurazzjoni jkun hemm dejjem il-kuncett fil-partijiet kollha ta' l-*uberrimae fidei*.

Fin-nota tieghu r-rikorrent jistaqsi retorikament minn fejn tohrog din in-normattiva fl-ordinament guridiku Malti? Ir-rikorrent *nomine* jikkontendi li jekk kien hemm xi dritt (ligi) applikabbli ghall-kwistjoni, dan kellu jkun tal-post fejn instemghu l-proceduri, ossija d-dritt Egizzjan (ossia Libiku) hekk kif regolat bil-ligijiet u/jew statuti taghhom *stante*, kif saput, *locus regit actum*. Izda hawnhekk ir-risposta insibuha fl-artikolu 827 (1) (c) li jipprovdi li d-disposizzjonijiet ta' l-artikolu 826 ma ghandhomx isefnu jekk is-sentenza fiha xi dispozizzjonijiet kuntrarji ghal-ligi pubblika interna ta' Malta.

Il-funzjoni ta' *insurance broker* taht il-ligi Maltija kif ukoll ir-responsabbilta` legali tieghu hija differenti minn dik ta' assikuratur. Fil-kaz in ezami l-intimata hija *insurance broker* u mhux assikuratur ghax is-socjeta` assikuratrici kienet MiddleSea Insurance p.l.c. *tramite* l-agent taghha Allcare Insurance Agency Limited. Infatti hi qatt ma tista' tigi ordnata thallas taht polza ta' assikurazzjoni. Debitur huwa dejjem l-assikuratur u mhux il-*broker* u ghalhekk fil-kaz *de quo*, jekk dovut, trid tkun il-MiddleSea Insurance u mhux l-intimata. Dan huwa principju li jinsab taht il-ligi Maltija izda li mill-qari tas-sentenzi li taghhom intalbet l-ezekuzzjoni f'Malta ma jidhirx li gie applikat.

Illi din il-Qorti taghmel referenza ghas-sentenza moghtija minnha stess fit-23 ta' Jannar, 2008 fl-ismijiet **Atlas Insurance Limited et vs Malta Football Association** (Cit. Nru. 468/04FS) fejn inghad:

“*L-Insurance Broker* huwa mandatarju ta’ l-assikurat. Huwa jghin biex jintlahaq ftehim ma’ l-assikuratur bl-iskop li jigi assikurat riskju, tinhareg assikurazzjoni f’isem il-persuna assikurata, bil-weghda ta’ indennizz jekk tigrigi l-haga msemmija fl-assikurazzjoni. *L-Insurance Broker* huwa l-mandatarju ta’ l-assikurat u mhux tal-kumpanija ta’ assikurazzjoni (ara **Antonio Zammit vs Joseph Micallef** tal-31 ta’ Jannar 1952, XXXVI-III-610; u **Anthony Vassallo vs Alfred S. Azzopardi nomine** deciza fil-21/04/99). Ukoll fis-sentenza fl-ismijiet **Michael Bertuello vs Victor Cordina pro et noe et** deciza mill-Onor Qorti ta’ l-Appell fil-11 ta’ Lulju, 1994 inghad:

“Mill-provi jirrizulta li din is-socjeta` ma tassikurax hi izda tagixxi bhala agent tas-socjeta` estera *Black Sea and Baltic General Insurance Company Limited*. Jekk il-konvenut Victor Cordina ma agixxiex personalment, izda agixxa f’isem is-socjeta` konvenuta, similmment, din is-socjeta` ma agixxiex bhala socjeta` propju izda f’isem is-socjeta` assikuratrici estera imsemmija li taghha hija l-agent f’Malta.....izda li se mai din titharrek bhala agent tas-socjeta` assikuratrici estera li ultimament hija dejjem responsabbli ghal dak li gie kontrattat ghan-nom taghha mis-socjeta` konvenuta..”

... tikkwalifika “*insurance broker*” bhala dik il-persuna li “ghal xi kummissjoni jew kumpens iehor jew oggett ta’ valur ikun x’ikun tagixxi jew tghin b’xi mod biex thajjar, jintlahaq ftehim, jew biex isir kuntratt ta’ assigurazzjoni jew biex jigi assigurat riskju jew biex tinhareg assigurazzjoni, f’isem persuna assigurata jew persuna li tkun se tigi assigurata, barra minnha nnifisha.” ...

... Hekk ukoll gie ritenut mill-Qorti tal-Kummerc in re. “**Antonio Zammit vs Joseph Micallef noe**” 31 ta’ Jannar, 1952, Vol. XXXVI, P.III, p. 610, li meta subagent “jimla’ l-proposal form ghal min irid jassigura karozza huwa l-mandatarju ta’ min irid jaghmel dik l-assikurazzjoni u mhux tal-kumpanija ta’ assikurazzjoni...”

Fl-istess artikolu l-istess awtur ighaddi biex jelenka d-dmirijiet principali ta’ l-*Insurance broker*, li “*qua*” mandatarju huma fl-obbligu:-

Kopja Informali ta' Sentenza

- (a) *to perform his mandate fully to the extent of his authority and as expeditiously as possible;*
- (b) *to exercise care and the requisite skill in performing the mandate:*
- (c) *to notify an insured within a reasonable period that insurance has or has not been effected;*
- (d) *to disclose to the insured any information or intention he may have relevant to the insured's interests;*
- (e) *to show "uberrimae fides" in his dealings with and for an insured;*
- (f) *to keep accounts and furnish them in proper form to an insured;*
- (g) *to take reasonable steps to protect the insured's interests...*

...L-istess kienet irriteriet din il-Qorti fil-kawza deciza fis-16 ta' Mejju 2002 (Imhallef Tonio Mallia) fil-kawza **Vincent Azzopardi vs MiddlSea Insurance Company** fejn qalet li:

"Hu risaput li l-*broker* huwa l-*agent* ta' l-*assikurat* mhux tal-kumpanija *assikuratrici*".

Fis-sentenza tal-kawza fl-ismijiet **Salvatore Sammut vs MiddlSea Insurance p.l.c.** tal-14 ta' Mejju 2004 l-Onor. Qorti ta' l-Appell iddeskriviet polza ta' *assikurazzjoni* hekk: "Polza ta' *assikurazzjoni* tohloq *relazzjoni bilaterali* bejn il-kontraenti fejn, in *konsiderazzjoni* tal-hlas ta' *premium* mill-*assikurat* lis-*socjeta` assikuratrici*, dik l-istess *socjeta`* tintrabat li tindennizza lill-*assikurat* taghha fl-*eventwalita`* li san isofri xi telf bhala *rizultat* ta' *event dannuz* kopert bl-istess *polza* ta' *assikurazzjoni*. L-*element* *principali* f'dan it-tip ta' *kuntratt* huwa *r-riskju*, liema *riskju* *tassumieh* is-*socjeta` asskuratrici*. F'dan is-sens, ghalhekk, dan huwa *kuntratt bilaterali* b'titolu *oneruz* in kwantu l-*kontraenti* jirregolaw l-*obbligazzjonijiet* ta' bejniethom billi l-*hlas* ta'

Kopja Informali ta' Sentenza

premium da parti tal-assikurat tiskatta l-obbligazzjoni ta' indennizz da parti tas-socjeta` assikuratrici”...

L-intimata tirreferixxi ghall-kaz ta' **Schoeller International gmbh vs Mario Ellul**, deciza fis-26 ta' Ottubru 2001, fejn dina l-Qorti kienet cahdet talba ghall-ezekuzzjoni ta' sentenza moghtija minn tribunal esteru propju ghal dan il-motiv. Fis-sentenza taghha, din il-Qorti qalet:

“Sentenza ... Tmur kontra l-ordni pubbliku jekk tohloq konflitt ma' dawk il-principji ewlenin ta' ordni gjuridiku li huma l-qofol tas-sistema legali billi jharsu l-valuri l-aktar fundamentali tas-socjeta' Il-Qrati lokali ma jistghux jaghtu gharfien lil sentenza barranija fejn dik is-sentenza **ma taghrafx effett legittimu tal-Ligi ta' Malta**. Ghalhekk jekk sentenza barranija tinjora l-principju tal-personalita' *separate* tal-azzjonisti u l-ufficjali ta' kumpannija minn dik tal-kumpannija taghhom, is-sentenza ma tistghax tingharaf mill-Qrati lokali.”

Fit-tieni nota tieghu r-rikorrent isostni li:

“Il-proceduri inizjati mill-mandant ta' l-esponenti kienu diretti kontra tlett persuni, ossia kontra *MiddleSea Insurance Company Limited*, kontra *Lafera Insurance Agency Limited* u wkoll kontra *Allcare Insurance Limited*.”

Izda dan hu ragunar li ma jimmeritax wisq kummenti mill-Qorti meta jidher car mis-sentenzi ezibiti li dan mhux minnu.

Ir-rikorrent sostna li l-kwestjoni tal-legittimu kontradittur: “giet mistharrga mill-qorti barranija u rrifera ghas-sentenza tal-Qorti ta' l-Appell tal-Kajr (*circuit 64 commercial*) datata 27 ta' Frar, 2006 fejn, wara li dik il-qorti sostniet, in tema generali, illi, “*The broker's job is limited to the mediation between two parties having the desire of concluding any kind of the contract... Whatever method the broker adopts, he shall not be a party in contract.* (fol.73), ghaddiet biex affermat illi fil-kaz li kellha quddiemha. “*La varla Insurance Company, **was a party** in the insurance contract concluded between such appellant and the appellee and that the relation between such parties is a*

*contracting relationship **not limited to brokerage only** as the broker shall not be a party in the contract.”*

Minhabba f'hekk ir-rikorrent jinsisti li l-Qorti ma tistax issa tezamina mill-gdid il-kwistjoni tal-legittimu kontradittur. Hu jinsisti li l-Qorti waslet ghal evalwazzjoni tajba tal-kwistjoni. Izda kif spjegat fuq dan mhux minnu, kif gie spjegat fuq, fejn in-natura tal-broker f'Malta fejn sar l-kuntratt ta' assikurazzjoni huwa totalment differenti. L-artikolu 827 (1) (c) jipprovdi li d-disposizzjonijiet ta' l-artikolu 826 ma għandhomx isefñu jekk is-sentenza fiha xi disposizzjonijiet kuntrarji għall-ligi pubblika interna ta' Malta.

Sekondarjament in linja ma' dak sostnut mill-intimata fir-raba' eccezzjoni tagħha bazata fuq l-aspett li l-Qrati lokali ma jistghux jagħrfu sentenza ta' Tribunal esteru fejn dik ma tagħrafx effetti legittimu tal-ligi Maltija, l-intimata irreferiet għall-kuncett li l-persuna li titlob taht polza ta' assikurazzjoni trid tippossjedi *insurable interest*. Fil-ligi Maltija l-*insurable interest* fil-hwejjeg danneggjati huwa necessita` assoluta biex b'hekk l-assikurat ikollu lill-assikurazzjoni tagħmillu tajjeb għat-telf subit minnu. Infatti taht kuntratt ta' assikurazzjoni ma jistax ikun hemm affarijiet fittizji li huma assikurati u jrid bil-fors ikunu l-persuna li tagħmel l-assikurazzjoni jkollha *insurable interest*.

Għal dan ir-rikorrent iwiegeb:

“Dan hu argument li jncidi fuq il-mertu u li, għalhekk, l-odjerna Qorti hija prekluzata milli terga' tiftah indagini fuqu. Kieku stess, u hekk kif gja' arguwit, din il-linja difensjonali kellha tigi addottata u titpogga quddiem il-Qorti estera Egizzjana. Jekk dan sar *o meno*, kien biss komputu tas-socjeta' hawn konvenuta illi tiddimostra f'dawn il-proceduri in suffragju għad-difiza tagħha;”

Izda l-intimata qedgħa tissorlewa dan il-punt mhux biex tqajjem mill-gdid il-meritu tal-kaz izda fid-dawl ta' l-artikolu 827 (1) (c) tal-Kap 12 li jipprovdi li d-disposizzjonijiet tal-artikolu 826 ma għandhomx isefñu jekk is-sentenza fiha

Kopja Informali ta' Sentenza

xi disposizzjonijiet kuntrarji għal-liġi pubblika interna ta' Malta.

L-intimata eccepjet li r-rikorrent ma kienx il-proprietarju ta' l-oġġetti assigurati u għalhekk ma kienux jappartjeni lil lill-Gvern ta' l-Egittu. Kawza ta' hekk ir-rikorrent ma kellux *insurable interest*. Ukoll, il-mandant ta' l-attur kien għa thallas 1695 *Egyptian Pounds* minghand l-Egypt Air li l-istess mandant kellu l-obbligu li jsemmi u jinforma biha lid-ditta assikuratrici lokali.

It-tielet aspett fejn it-tribunal esteru ma mexiex mal-principji tal-liġi Maltija huwa dak normalment riferut bhala l-principju ta' l-*uberrimae fidei* fil-partijiet.

Hawnhekk ukoll wara li l-mandant tar-rikorrent kien iddikjara li sejjer izomm l-affarijiet mieghu spicca biex ippermetta li jigu stivati fil-*hold* ta' l-ajruplan u minflok ma kienu fis-sikur fil-kabina mieghu, spiccaw fl-imsemmi *hold*.

Minn dak suespost jidher car li t-tliet principji bazici tad-dritt Malti ma gewx enforzati mill-Qorti estera. Dan huwa sufficjenti biex il-Qorti tieqaf hawn ghax milqugħa din l-eccezzjoni ma hemmx skop ta' ezami ulterjuri ta' l-aspetti l-oħra.

Xorta wahda l-Qorti tixtieq tesprimi ammirazzjoni u tifhir lejn ix-xogħol assidwu u mghallem tal-konsulent legali ta' l-attur li impenja ruhu b'tant energija fid-difiza ta' l-attur.

E. KONKLUZJONIJIET:

Għall-motivi fuq imsemmija tilqa' r-raba eccezzjoni.

Minhabba n-natura tal-kaz spejjez bla taxxa.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----